

HAMİT MACİT SELEKLER VE ŞİİRİ
HAMIT MACIT SELEKLER AND HIS POETRY

Ömercan Sönmez*

ÖZ

Cumhuriyet dönemi Türk şiiri Tanzimat ve Servet-i Fünûn dönemlerinde olduğu gibi dergilerin, gazetelerin etrafında şekillenir. Günlük, haftalık dergi ve gazetelerin Cumhuriyetten sonra yurdun hemen her köşesinde faaliyet göstermeye başlamasıyla genç ve yetenekli kalemler sanat dünyalarını kurabilecek imkâna sahip olmuşlardır. Konya’da İkinci Meşrutiyet yıllarında yayın hayatına başlayan ve 1952’ye dek varlığını sürdüren *Babalık* gazetesi de genç yazarları bünyesinde barındıran önemli muhitlerdendir. Babalık’ın Cumhuriyetin ilk yıllarındaki yazarlarından biri de Hamit Macit Selekler’dir. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin ustalarının hüküm sürdüğü bir ortamda estetik açıdan başarılı şiirleriyle kısa sürede edebî çevrelerde adından söz ettiren bir şair olur. Varlık dergisinde yayımlanan şiir ve yazıları şairliğinin özünü oluşturur. Şiirde Yahya Kemal’i takip ettiği görülen Hamit Macit Selekler, Türk şiirinin meseleleriyle de ilgilenmiştir. Bu çalışmada Hamit Macit Selekler’in hayatı kısaca anlatıldıktan sonra şairliği ve Türk şiirindeki yeri üzerinde durulacaktır. Kendisinin de kabul ettiği gibi sanatında Yahya Kemal’in etkisi metin örnekleriyle de desteklenerek anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hamit Macit Selekler, şiir, cumhuriyet dönemi, Yahya Kemal

ABSTRACT

Modern Turkish poetry, akin to its Ottoman Tanzimat and Servet-i Fünûn predecessors, is largely shaped by magazines and newspapers. The establishing of daily and weekly magazines and newspapers across Anatolia following the founding of Modern Turkey had given talented young writers a stage upon which they could weave their creative worlds. Babalık -which had been established in the city of Konya during the Second Constitutionalist Period and had continued until 1952- was one such newspaper that played an important role in fostering young writers. Hamid Macit Selekler moreover was one such writer to emerge during Modern Turkey’s infancy. It did not take long for Hamid and his esthetically-successful poetry to become the talk of literary circles of the day given the already-present reign of many a major contemporary Turkish poet. The core of his poetic career was sculpted within the pages of Varlık magazine. He also, in following in the footsteps of Yahya Kemal, had taken an interest in poetics. This paper briefly examines Hamid Macit Selekler’s life and his place within Turkish poetry, as well as examines Yahya Kemal’s influence over his work through numerous examples.

Key Words: Modern Turkey, Hamid Macit Selekler, poetry, Yahya Kemal

Giriş: Hamit Macit Selekler

Şair ve hukukçu Hamit Macit Selekler, 30 Aralık 1909’da Antalya’da dünyaya gelir. Nüfus kayıtlarında ismi Abdülhak Hamit’tir. Babası Abdülmacit Tevfik, Antalya’da mutasarrıflıkta ve çeşitli devlet kademelerinde 44 yıl memurluk yapar, edebiyatı, şiiri severek takip eder. Annesi Feride Hanım 1913’te verem nedeniyle hayatını kaybeder. Feride Hanım’ın hayatını kaybetmesi üzerine baba Abdülmacit Tevfik, 1916’da Antalya’nın saygın ailelerinden olan Edipzâdelerin kızı Zehra Hanım’la evlenene kadar Hamit Macit’i anneannesi yetiştirir. Abdülmacit Tevfik Bey’in ikinci evliliğinden Adnan Sacit ve Aydın Vacit adında Hamit Macit’in üvey kardeşleri dünyaya gelir. İlkokulu 1922’de Galatasaray Lisesi’nin ilk kısmında, ortaokulu 1925’te Antalya Ortaokulu’nda tamamlamasının ardından lise eğitimi için Konya’ya gider. Konya Lisesi’nde edebiyat öğretmeni Ahmet Hamdi

---

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, omer.sonmezz45@gmail.com

Tanpınar'dır. Şairin lise yıllarından itibaren Hamit Macit ismini kullanmasını da bizzat öğretmeni Ahmet Hamdi Tanpınar ister.

“Şâirin babası Tefvik Bey edebiyata ilgisi dolayısıyla oğluna, şâir-i a'zam namıyla meşhur Abdülhak Hamit'in adını koymuştur. Lise yıllarına kadar, evde, okulda, her yerde Hâmit Mâcit 'Abdülhak' diye çağrılır. Konya Lisesi'nde parasız yatılı okurken, edebiyat öğretmeni Ahmet Hamdi Tanpınar'dır. Öğrencisindeki şiir yeteneğini keşfeden Tanpınar, onu yüreklendirir ve ileride karışıklığa sebep olabilir düşüncesiyle ona bundan sonra senin adın 'Hâmit Mâcit' olsun, der. “Abdülhak” da bu teklifi kabul eder ve bundan sonra şiirlerinde Hâmit Mâcit adını kullanır.” (Kırcı, 2008: 260)

Hamit Macit, 1928'de liseden mezun olduktan sonra Ankara Hukuk Fakültesi'nde üniversite eğitimine başlar. Üniversitede sanatla ve şiirle ilgilenen Samet Ağaoğlu, Ahmet Muhip Dıranas, Behçet Kemal Çağlar, Hıfzı Oğuz Bekata gibi arkadaşlarıyla edebî bir çevrede bulunur. 1931'de Hukuk Fakültesini bitirmesinin ardından kısa bir dönem Ürgüp'te savcılık yapar ve devamında Antalya Cumhuriyet savcı yardımcılığına atanır. Ailesinin uygun gördüğü Nebahat adında bir hanımla Antalya'da nişanlanır. 1934'te İstanbul'da askerlik görevini yerine getirir ve bir yıl sonra memleketi Antalya'ya dönüp nişanlandığı Nebahat Hanım'la evlenir. Bu evlilikten Ferit, Rüştü ve Kaynak adında üç erkek, İpek ve Ayşe adında iki kız olmak üzere beş çocuk dünyaya gelir. Askere gitmeden önce Antalya Cumhuriyet savcı yardımcısı olduğu dönemde *Maznûn* adlı meslekî bir kitap yayımlar. Antalya'dan sonra 1939'a kadar Pötürge ve Finike ilçelerinde, savcı ve savcı yardımcılığı görevlerinde bulunur. Daha sonra önce İstanbul'da altı yıl, Çanakkale'de iki yıl olmak üzere savcı ve savcı yardımcısı, devamında bir yıl Sinop Ağır Ceza Başkanlığı ve Adalet müfettişliği, 1951'den sonra sekiz yıl Çanakkale'de Asliye Hukuk Yargıçlığı, 1959-1963 yıllarında da son kez İstanbul'da görev yaptıktan sonra 1963'te Ankara'da Yargıtay Üyeliği görevine atanır. Bu görevini sürdürürken 23 Ocak 1974'te kalp krizi geçirerek ölür.

Şair, yazar ve aynı zamanda Hamit Macit Selekler'in üvey annesi Zehra Hanım tarafından akrabası olan Baki Süha Ediboğlu, 1968'de Varlık dergisinde Hamit Macit'le ilgili kısmı yayınlanan, Yahya Kemal'den Cemal Süreya'ya pek çok şairin portrelerinin yer aldığı “*Bizim Kuşak ve Ötekiler*” adlı eserinde, Türk hukukuna ve şiirine yıllarca emeği geçmiş Hamit Macit Selekler'in portresini çizer ve kişiliğine ait izlere yer verir: “Orta boylu, açık yeşil gözlü, daima güler yüzlü bir insan... Vücuduna göre, bir hayli büyükçe duran başı, ufacık elleri ve ayakları ile spor ve hareketten uzak kalmış bir bünye. Mat ve duru bir beniz. Daha çok kafası ile, gönlü ile çalışanlara mahsus ürkek, biraz durgun ve çekingen bir hali vardır Hâmit Macit'in... Sırasını ve yerini bulunca çok konuşur, güzel konuşur, ele aldığı bir konuyu en ince ayrıntılarına kadar dakikalarca anlatmaktan ve kendini dinletmekten pek hoşlanır. Vücudundan çok kafasını ve dilini çalıştıran şairimiz, herkesin her işi, her derdiyle yakından ilgilenir. Herkese dostluk, yakınlık gösterir. Devlet kapısında, mahkemelerde zorluğa uğrayan kimselere akıl verir, yol gösterir” (Ediboğlu, 1968: 85).

Altmış beş yaşında; şair, devlet memuru, eş, baba şeklinde sayılabilecek sanatsal ve sosyal rollerin sahibi olarak vefat ettiğinde gazetelerin ölüm haberini verirken sanat hayatına değinmemelerine, Türk şiirinin özgün ve aydın karakterlerinden olan Behçet Necatigil, Varlık dergisinde çıkan “Hamit Macit Selekler” adlı yazısında dikkati çeker:

“Anadolu Ajansı çıkışlı ölüm haberini İstanbul'da yalnız bir gazete, iki spor sayfası arasında sondan bir önceki sayfada verdi. Onda da Yargıtay ve Yüksek Hâkimler Kurulu üyesi olduğu belirtiliyor, şairliğinin sözü bile edilmiyordu. O günkü, ertesi günkü başka gazetelerde, yoktu bu kadarcık duyuru bile. Oysa unvanların ötesinde, üstünde değerli bir şairdi Selekler. Hazırca önlerine gelen bir ajans bülteninden, değerli bir şairin ölüm haberine bir kibrit kutusu büyüklüğünde bir yer ayırmayı gereksiz gören gazeteler futbola ve şarkıya çifte sayfalar, ekler, ilâveler veriyorlardı.” (Necatigil, 1974: 6).

Hamit Macit'in bu sessiz sedasız ölümünü üniversite yıllarında tanışmış olduğu en yakın arkadaşlarından olan öykü yazarı Samet Ağaoğlu da televizyondan öğrendiğini "İlk Köşe" adını verdiği edebiyat hatıralarında, "Hamit'in ölümünü bir akşam televizyonun haberler yayınından öğrendim. Bütün hatıralarım gözlerimin önünde canlandı bir anda. Yalnız bir arkadaşımı değil, hayat macerama renk veren insanlardan biri artık yoktu." (Selekler, 2014: 199). sözleriyle anlatır.

Şiiri

Hamit Macit Selekler'in ilk şiirleri, Konya'da lisenin son yıllarında iken II. Meşrutiyet dönemi içerisinde yayın hayatına başlayan, Millî Mücadele yıllarının da önemli yerel gazetelerinden olan *Babalık* gazetesinde çıkar. Lisedeki edebiyat öğretmeni Saadetin Nüzhet Ergun'un da yazarlık yaptığı (Turgut 2010: 8) gazetenin 6 Kasım 1928 tarihli sayısında çıkan "Serseri" şiiri şairin ilk şiiridir. Daha sonra *Hayat* ve *Servet-i Fünûn Uyanış* dergilerinde şiirleri yayımlanmaya başlayan şair, Ankara'da yakın arkadaşları olan Behçet Kemal Çağlar, Samet Ağaoğlu, İbrahim Saffet Omay, Cevat Perin, Hıfzı Oğuz Bekata, Ahmet Muhip Dranas ile birlikte 1930'da *Genç Türk Edebiyat Birliği*'ni kurarlar. Çoğu hukuk öğrenimi gören gençlerden oluşan bu topluluğun yayın organı olan ve dört sayı çıkabilen Hep Gençlik dergisinde de Hamit Macit Selekler'in şiirleri görülür. 15 Temmuz 1933'te genç şair Selekler'in *Varlık* dergisinde "Kal, Gitme" şiiri yayımlanır. Yine 1933-1938 yılları arasında arkadaşı Hıfzı Oğuz Bekata'nın yayınladığı *Çığır* dergisinde, 1950'lerin ortalarında 20. Asır dergisinde, Antalya'da *Çağlayan* ve Antalya Halkevi Dergisi *Türk Akdeniz*'de şiirleri çıkar. Ömrünün son vakitlerinde Ankara'da yayımlanan *Çaba* ve *Hisar* dergilerinde de şiirleri görülür. Baki Süha Ediboğlu, Hamit Macit'in şiir dünyasında etkisi olan isimlerden şöyle söz eder:

"Hâmit Macit'in şiir yazma heyecanını ve zevkini canlı tutan genellikle çok sevdiği arkadaşları Ahmet Muhip Dranas, Behçet Kemal Çağlar ve Avni Givda olmuştur. Sanat yönünden kendisine ilgi gösteren ve teşvik edenler de bir zamanlar *Servet-i Fünûn – Uyanış* dergisini yöneten Halit Fahri Ozansoy, eski *Hayat* mecmuasını idare eden Faruk Nafiz ve *Varlık* dergisinin kurucusu Yaşar Nabi Nayır olmuştur. İlk sanat ve şiir sevgisini kendisine aşıl原因 ve gördükleri istidat dolayısıyla şiirin iklimine doğru çekmeye çalışan hocaları Ahmet Hamdi Tanpınar, Suat Salih Asral, Sadettin Nüzhet Ergun'dur." (Ediboğlu, 1968: 87)

Ahmet Hamdi Tanpınar ve Saadetin Nüzhet Ergun gibi Türk edebiyatının önemli isimlerinin lisede öğretmenleri olması onun şiire ve edebiyata olan ilgisini arttırır. 1929'da *Hayat* dergisinde çıkan "Çay" adlı şiiriyle edebî çevrelerde ismini duyurmaya başlar. Estetik ve biçim boyutuyla başarılı şiirler kaleme alan şair, 1930'lardan 50'lere kadar Türk şiirinin bir parçası olmuştur. "Kal, Gitme" şiiriyle adım attığı *Varlık* dergisinde 1933-1945 yılları arasında otuz altı şiir, üçü kitap tanıtımı, biri poetik yazı olmak üzere dört yazı, bir de küçük hikâye kaleme alır.

Varlık dergisinde yazıları ve şiirleri yayımlanmaya devam ederken memleketi Antalya'nın iki dergisi *Çağlayan* ve *Türk Akdeniz*'de de yazar. 1935'te yayın hayatına başlayan *Çağlayan* dergisinde dört şiiri, bir makalesi; 1937'de çıkan *Türk Akdeniz*'de ise beş şiiri yayımlanır. Bu dergilerde çıkan şiirlerinde de onun şair kimliğinin özü olan konular; Antalya ve Akdeniz başta olmak üzere, Türk milletinin tarihî gün ve zaferlerine vurgu görülür. Görevi sebebiyle Ankara'ya döndüğünde uzun bir müddet durgun geçirdiği yılların ardından 1965'ten itibaren ölümüne dek yaklaşık dokuz yıl aralıklarla da olsa *Hisar* dergisinde şiirleriyle görülür. 1965-1974 yılları arasında *Hisar*'da on şiiri yayımlanır.

Edebî çevreler tarafından da saygı görmeye başlayan şair, usta sanatçıların şiir ve yazılarının yayımlandığı *Varlık* dergisinde şiirleri çıkmaya başlayınca yaş itibarıyla emsali olan Ziya Osman Saba'nın takdirini kazanır: "Varlık'ın kıymetli bir antoloji mahiyetini almış olan üç cildini her karıştırdığımda, bir genç şairin, Hamit Macit'in şiirlerini tekrar tekrar okumaktan zevk duyuyorum." (Saba, 1936: 124)

İlk şiir kitabını 1944'te *Sulh ve Diğer Şiirler* adıyla yayımlar. Hukukçu oluşu ve Mustafa Kemal Atatürk'e olan fikrî bağlılığı "sulh" kelimesini şiirinin yanında şiir kitabına da isim olarak tercih etmesini sağlamıştır denilebilir. Aynı zamanda bu isim kitaptaki ilk şiir olan "*Sulh*"u da kitabına aldığı *diğer şiirlerden* ayrı bir yere koyduğunun açık kanıtıdır. Barış yanlısı bir insan ve de hukukçu olan şair, Atatürk'ün "Yurtta sulh cihanda sulh" sözüne de kayıtsız kalamayarak şiirine isim olarak verdiği "sulh"un kendi dünyasında uyandırdıklarını Akdeniz ve memleketi Antalya üzerinden anlatır.

"Gerçek, günler açık, lekesiz,
Bahçemde açıldı üç kasımpatı,
Ötede sevgimiz gibi Akdeniz:
Mavi bir genişlik, mat bir parıltı." (Selekler, 2014: 9)

"Burda Antalya'da ilkbahar açtı,
Kır yeşil, su yeşil, gözlerin yeşil,
Akşam dokunduğun koncalar açtı." (Selekler, 2014: 11)

Şairin bu ilk eserini Ziya Osman Saba, "Sulh ve Diğer Şiirler kitabında şairin yuvarlak bir hesapla 15 senelik sanat mahsulü yer almaktadır. Bu 15 sene zarfında seçkin gerek dışında, ihtiyaca göre iç bakımından kesilme, Sulh ve Diğer Şiirleri okurken okula gözetleme tutarsak, Hamit Macit'in sanat telâkkilerindeki sarsılmazlığa hayran kalmamak elimizden gelmeyecektir." (Çevikdoğan, 2015: 83). sözleriyle değerlendirir.

Behçet Necatigil, Hamit Macit Selekler'in ölüm yıldönümü olması sebebiyle kaleme aldığı yazıda şu satırlara yer verir: "Ortaokul öğrencisiydim, bir şiir defterim vardı. Dergilerden ya da ilk kitaplarından şiirlerini saygılı – hayran bu deftere geçirdiğim, o günlerin en yeni şairleri: Cevdet Kudret, Ziya Osman, Yaşar Nabi, ve sonrakiler: Hâmit Macit, Ahmet Muhip, Cahit Sıtkı ve başkaları. Sevgilerini bugüne getirdiğim; şiirin soylu, sıtmalı, yüce bir uğraş olduğunu kendilerinden öğrendiğim şairlerden biriydi Selekler. Şiirlerini çok okudum, bir zamanlar çok okuttum." (Necatigil, 1974: 6)

"*Şiirin soylu, sıtmalı, yüce bir uğraş olduğu*" ifadesinde Hamit Macit Selekler'in bir anlamda şairliğinin ardındaki yapıya vurgu vardır. Şu sebeptendir ki şair, ilk şiir kitabını 35 yaşında yani Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Otuz Beş Yaş" şiirinde "yolun yarısı" olarak tarif ettiği, olgunluğun doruğu sayılacak yaşta iken çıkarır. 1929'da girdiği şiir dünyasında 15 yıla yakın bir emeğin mahsulü olan Sulh ve Diğer Şiirler ve ondan 12 yıl sonra sadece 24 şiir eklenerek çıkacak olan *İyilik*, Behçet Necatigil'in söz konusu cümleyle vurguladığı durumun açık ispatlarıdır denilebilir.

Her şiiri bir hazine, her şairi de birer arayıcı (Kırcı, 2008: 262) olarak gören Hamit Macit Selekler, poetik nitelik taşıyan yazılar kaleme almıştır. Bu yazılardan ilki "Şiir Ölüyor mu?" başlıklı olanıdır. *Varlık* dergisinin 1938 Şubat tarihli sayısında çıkan bu yazı onun devrin şiirine dair görüşlerinin yanında genel manada şiir hakkındaki düşüncelerini de içerir. Şiirin kendisinin gaye olduğu, belli bir amaca hizmet etmeyeceği fikrinde olan Hamit Macit Selekler'e göre şiir, karşılık beklenecek yani fayda umulacak bir müessese değildir. Onun faydasının, karşılıksızlığında olduğunu düşünen şair, şiiri maddi yahut manevi bir kazanç elde etmek için yazanları eleştirir. Bu yazısında eleştirdiği bir başka durum ise Türk mütercimler tarafından kötü tercüme⁵ edilen şiirlerdir. Eleştirisini açıklamak adına, Faust'un bir Fransız mütercim tarafından başarıyla Fransızcaya aktarılması sonrasında Goethe'nin şu satırlarına yer verir:

"Geçen gün kırdı, birkaç çiçek topladım, düşüne düşüne evime getiriyordum. Yanan parmaklarım arasında kuruyan zavallı çiçeklerin tüveyçleri, yolda eğik duruyordu. Evde su dolu bir vazoya koydum, ne ani değişme; işte öyle oldu ki, çiçekler hâlâ ana toprağında sanılabılırdi. Şiirimin

⁵ Kendisi de Fransız şair Paul Gerdely'nin "Dualisme" adlı şiirini Türkçeye aktarmıştır. Bkz. Kaynak Selekler (hızl). (2014). Hamit Macit Selekler – Bütün Şiirleri. Melisa Matbaacılık. İstanbul. s. 167.

yabancı bir lisan konuştuğunu biraz evvel işitince bana gene öyle geldi.” sözlerini örnek gösterir ve ekler: “Acaba bizde kaç mütercim kopardıkları çiçekleri hâlâ ana toprağında gibi canlı ve yeşil tutabiliyor. Şiir için diyorum, hiçbiri.” (Selekler, 2014: 171).

Diğer yazısı ise Halit Asım adında bir şairin *Ömür* adlı şiir kitabını eleştirmek üzere kaleme aldığı yazıdır. (Selekler, 2014: 174). Bu yazıda aradığı şiirin, *mananın kuruluşundan ve acılığında uzak olan bir şiir* olduğu görülür. Denilebilir ki *İyilik Şairi* şiirde; iyinin, güzelin, barışın, mutluluğun ve huzurun hüküm sürdüğü bir dünya kurmak gayesindedir.

Şair Hamit Macit Seleker, Cumhuriyetin ilkelerine uygun, sadık bir devlet memurudur da aynı zamanda memleketin pek çok şehrinde yürüttüğü görevlerini büyük bir titizlikle yerine getirmek gayretindedir. Bu sebeptendir ki, “yaşayışında şiiri birinci planda tutmamış gibi de bir hali vardır ve bence bu bir gerçektir ve onun hatasıdır. Öyle olmasaydı bugün çok daha hacimli bir şairle karşı karşıya olacaktık.” (Geçer, 1974: 15)

Türk tarihine gururla bakış, aşk, yurt sevgisi, hüznün, tabiatın verdiği huzur gibi konularının etrafında şekillenen bir yapıya sahip şiirlerinin mısralarında devlet memuru olması sebebiyle geniş bir coğrafyayı da görebilmek mümkündür. Antalya, Çanakkale, Ankara, Konya, İstanbul gibi şehirler kimi şiirlerinin öznesi olarak görülür. Daha çok 11’li ve 14’lü hece ölçüsünü tercih eden Hamit Macit Seleker’in, serbest ölçüyle yazdığı tek şiir “Dağlılar”dır. (Dizdaroğlu, 1975: 8).

“Ben bahtı dağlarda,
tahtı dağlarda
Bilinmez bir ufkun
uzun, upuzun
Hasretini çeken, akşamın bir tunç
Turunç
gibi yanan
yanıp paslanan
Güneşine vurgun dağlı çocuğum.” (Selekler, 2014: 28)

Şiirlerinde memleketi Antalya ve Akdeniz üzerinden tabiatın, baharın unsurları açık bir biçimde görülen Hamit Macit Seleker, bu şiirlerinde daha çok lirik bir anlatımı tercih eder. “Sağda saplanmada yüksek dağlar/Solda düşmekte sular mavi suya/Gün açık, mevsim ılık, bahçe yeşil/Güz’ü Nisanlara eş Antalya...” (Selekler, 2014: 24) Kimi şiirlerinde bu lirik dizelerle birlikte epik dizelerine de rastlanılan şair, “Harbe Dair” şiirinde Balkan Harbi’nden söz eder:

“Demek Balkan ufkunda harp ateşi tutuşup
Bizim Tuna boyunda ölümler saçılıyor.
Burda “şimale akın!” der gibi açılıyor
Mavi ışıklı cenup...” (Selekler, 2014: 54)

Balkan Harbi ve Kurtuluş Savaşı çocukluk yıllarına denk gelen şair, “Tarih okurken diyorum ki: / Gönümde bu hasret, bu alev ne? / Sarmış beni daussılasıyla / Niş, Kosva, Mohaç, Varna, Plevnel!” (Selekler, 2014: 58) dizelerinde de görüldüğü üzere Türk tarihine olan ilgisini ve yurt sevgisini dile getirir.

Hüznü tarif ederken, “Mevsim gibi, duygular içimde/ Yaprak yaprak düşer solardı/ Gittin sarışın güzel yabancı,/ Bildim ki götürdüğün bahardı.” (Selekler, 2014: 36) dizelerinde; sevinci tarif ederken, “Çırpınıyor kuşlar gibi göğsümün/ İçinde sevinçler şafaktan beri;/ Yaz sabahlarının, rengin, üzümün/ Avuçlarımdadır en iyileri.” (Selekler, 2014: 18) dizelerinde görüldüğü üzere bahardan ve onun unsurlarından da faydalanan Hamit Macit Seleker için hayat bahardır, baharsa Atatürk. Baharını kaybetmiş bir memleketin ışığını da sıcaklığını ve canlılığını da kaybedeceği gerçeğini dile getirir:

“Goncalar dağılmış, yapraklar sarı,
Dallarda sustu kuş civıltıları.
Atam hayat mıydın, bahar mı, neydin?
Sen nasıl ölürsün anlayamadık,
Bizi tâ derinden yaktı ayrılık.
Atam ölmeseydin, sen ölmeseydin.” (Selekler, 2014: 66)

Mustafa Kemal Atatürk; devrimleri, mücadelesi ve liderliğiyle şairin pek çok şiirinin öznesi konumundadır. 1967’de *Hisar* dergisinde yayınlanan “Sabah” adını verdiği şiiriyle Atatürk’e ve Atatürklü yıllara olan özlemini ifade eder:

“Hatıramda o gün asla solmayan nakış
Akdeniz’e ulaşılmış – İzmir alınmış,
Yine eski günler olsa seninle birlik
Sevinirdik, sevinirdik, çok sevinirdik,

Bir noktada birleşeydi gerçekte hayal,
Bir noktada birleşeydi dün, bugün, yarın.
Yine ince, yine güzel, yine sarışın,
Karşı yoldan çıkıverse MUSTAFA KEMAL.” (Selekler, 2014: 134)

Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin’in de kullanmış olduğu İtalyan ve Fransız şiirinin bir türü olan soneyi Hamit Macit Selekler de kimi şiirlerinde tercih etmiştir. Sonenin kafiye düzenine (abba ccd ...) tamamen sadık kalarak kaleme aldığı “Onun Eserine” adlı altı parçadan oluşan şiir; Cumhuriyet, Atatürk ve Ankara üçgeninde şekillenir:

“Bir sofraya başında, gece, sekiz baş
O gün geçenleri konuşuyorlar.
İçlerinde en çok sevdiğimiz Baş,
En çok sevdiğimiz büyük adam var.

Çankaya üstüne dalgalı, yavaş
Bir hava döküyor yine sonbahar
İçerde konuşan sekiz arkadaş
Dışarıda Ankara, gece ve yollar...

Birbiri ardınca geçen günlerin
Rengine renk katan birinciteşrin
Bu dakikalarda, sanki, durgun su.

Çağlar ve yıldızlar ufku aşıyor.
Bir gün adım adım yaklaşıyor:
Pazartesi, ayın yirmi dokuzu...” (Selekler, 2014: 107)

Uzun sayılacak bir uğraşın ve vaktin sonucunda şiirlerini bir kitapta toplamaya karar vermiş olmasını 1967’de *Çaba* dergisinde yayımlanan şiirinde estetik bir biçimde anlatır. Şair, “Mısralarım” adını verdiği bu dört mısra ile kendi şiirinin temelini ve arka planını da açıklar:

“Cevheri işledi kuyumcu gönlüm,
Altın’ı eritti mısralarımda
Bir zafer rengiyle açıldı gül’üm
Güz’ü bahar etti mısralarımda” (Selekler, 2014: 131)

Hamit Macit Selekler'in şair kimliğinin ardındaki sosyal roller de şiirindeki sevincin ve hüznün ifade edilmesini belirler. Üç yaşında vefat eden oğlunun ölümünden duyduğu hüznün de bir babanın mısralarında döktüğü göz yaşını açık bir biçimde hissettirir:

“Tablo yırtıldı, boş çerçeve hazin
Görseniz ne kadar küçük ve hazin.
“Merkezefendi”de kalan mezarı..” (Selekler, 2014:50)

Ziya Osman Saba, 1943'te evlat acısının burukluğuyla duygusal anlamda hazanı yaşayan Hamit Macit Selekler'in bu zor günlerinin tarifini en az yukarıdaki üç mısra kadar samimi bir biçimde ifade eder: “Antalya, cenup, portakallar, muz hevenkleri, ebedî aşk, ebedî bahar, sonra Merkezefendi'de küçük bir tümsek! .. Hangi hayat pürüzsüz, tamamıyla mesut geçebilirdi! .. Şair baba, kitabımı küçük Rüştü'sü ruhuna hediye etmiştir.” (Çevikdoğan, 2015: 89).

Memlekette yaşanan savaşın yarattığı bunalımın gölgesinde bir çocukluk geçirmiş oluşunun yanı sıra küçük yaşta bir oğlunu toprağa veriş şairi epey etkilemiş olacak ki mısraları devrin çocuk manzaralı sokaklarında gezer:

“Bir grup meydanın sol kenarında,
Gözleri pırıltı, yüzlerinde kir,
Dağınık saçları alınlarında
Çocuklar, perişan, sevimli, fakir...

Çocuklar, yakından tanıdıklarım:
Birisi her akşam gazete satar,
Öbürü bir anne dizinde, yarım –
Örtüler içinde arsada yatar.” (Selekler, 2014: 48)

Hamit Macit Selekler'in Şiirinde Yahya Kemal Etkisi

Türk şiirinin ustalarından olan Yahya Kemal, gerek çağdaşı olan şairleri gerek kendinden sonraki pek çok genç şairi sanatıyla ve edebiyat meselelerine yaklaşımlarıyla etkilemiştir. Hamit Macit Selekler de onun şiir dünyasını anlamak gayretinde olan genç şairlerden biri olur. Gerek ses, ahenk gerek de muhteva olarak takip ettiği Yahya Kemal'in saf ve mükemmelliğe ulaşmış şiirinin şairler tarafından izlenecek en doğru yol olduğu fikrindedir. Hamit Macit, 1938'de Varlık'ta çıkan “Şiir Ölüyor mu?” adlı yazısında Yahya Kemal şiirini şu sözlerle ifade eder: “Bugünün Türk şairi, Yahya Kemal'i okumak ve anlamak mevkiindedir. Taklit etmeliyiz demiyorum. Onun harikulade şiirine erebilmeliyiz. Onun, şiirinde “Kelâm mükemmelliğe ermiştir. Bu şiirin her türlü ihtimalleri üzerinde ayrı ayrı düşünülmüştür. En ufak teferruatı bile hesap edilmiştir. Her kelimesi ve tertibi üzerinde titiz bir zevk hassas bir kulak çırpınıp durmuştur. En uzun bir çalışma mahsulüdür. Bundan başka onun şiirinde “Lisanından çıkan bir mükemmelliğe saf şiir seyyalesi vardır.” (Selekler, 2014: 172-173).

Yarı hayranlık yarı saygı içeren bu ifadelerin yansımaları Hamit Macit Selekler'in “Çay” ve “Resim” şiirlerinde de açık bir biçimde görülür. “Çay”ın son dördlüğü, Yahya Kemal'in Akşam Müsikisi şiirinin “Kandilli”de, eski bahçelerde, / Akşam kapanınca perde perde, / Bir hatıra zevki var kederde.” (Beyatlı, 1974: 55). mısralarındaki sesi çağırıştırır.

“İşlemeli bir perde
Ağır ağır iner de,
Düğümlebilir içerde
Okunmayan bir satır.” (Selekler, 2014: 31)

“Resim”in ilk dördlüğü, şiirlerinde İstanbul'un manzaralarına çokça yer veren Yahya Kemal'in, Çamlıca Tepesi'ne ait bir anımsayışını dile getirdiği “Cananla çıktığım tepeler...Başta

Çamlıca.. / Hala muhayyilede parıldar, resim gibi, / Yarin dudaklarında bitip başlayan visal.” (Beyatlı, 1974: 73) mısralarıyla birlikte okunduğunda Hamit Macit Selekler şiirinin ardındaki Yahya Kemal silueti açık bir biçimde görülür.

“Yüzünü ben çizdim resim gibi
Günlerce gözlerin için uğraştım
Al dudaklarında beyaz bir çizgi
Halinde hülyamın fecrini açtım” (Selekler, 2014: 136)

Türk şiirinde Millî romantizmin öncülerinden olan Yahya Kemal’in “Süleymaniye’de Bayram Sabahı” şiiri, vatanın tarihine bakışın açık ve bir o kadar da yoğun işlendiği en büyük örneklerden biridir. Şiirinde tarihe geniş bir yer ayıran Hamit Macit Selekler de bu büyük örneği çağrıştıran Boğazın Karşı Yakası adlı şiiri kaleme alır. Ancak Yahya Kemal, Süleymaniye Camii’nden hareketle “Ulu mabed! Seni ancak bu sabâh anlıyorum; / Ben de vârisin olmakla bugün mağrurum; / Bir zaman hendeseden âbide zannettimdi; / kubben altında bu cumhura bakarken şimdi, / Senelerden beri rüyada görüp özlediğim / Cedlerin mağrifet iklimine girmiş gibiyim.” (Beyatlı, 1974: 11) ifade ettiği Osmanlı tarihi, Hamit Macit Selekler’in dizelerinde atalar ve şehitler üzerinden anlatılır.

“Suya seccade salıp geçtiğimiz toprakta
Kardeşim, gürbüz atam, şanlı dedem yatmakta
Yatıyorlar o muazzam ve muhalled ölüler,
Yatıyorlar unutulmuş da mı, bilmem, yer yer.
Sanırım, bazen, o yerlerde yatan bir tek ölü
Bir tek insan o büyük çevrede yalnız gömülü:
Başı sesler duyarak dinleniyorken Tuna’dan,
Ayağı Akdeniz üstündeki bir fırtınadan
Serpilen dalgayı duymuş gibi ürperse gerek
Ne zaman bilmiyorum burda yatan silkinecek
Açacak toprağın altında kalan kollarını.
Tutacak eski sipahiler akın yollarını;
Ne zaman sam yeli esmiş gibi yaprak yaprak
Bu diyardan kaçacaklar cüceler haykırarak.” (Selekler, 2014: 60)

Hamit Macit, “Tarih II” şiirinde atalarının Tuna nehri kıyısındaki hemen bütün bölgeleri fethettiğini coşkun bir söyleyişle ifade eder. Balkanların ve Doğu Avrupa topraklarında Osmanlı’nın hâkim olduğu bölgelerin bugün Türk egemenliği altında olmadıkları gerçeği karşısında üzüntüsünü belirtse de Millî Mücadele’de Sakarya’nın müdafaasının içindeki bu üzüntüyü bir nebze hafiflettiğini dile getirirken Yahya Kemal’in üzerinde durduğu vuzuhu yani ifadede açıklığı da göz ardı etmeyerek “onun gibi maziye ve tarihi, şiirin imbiğinden geçirmesini bilir.” (Çağlar, 1953: 22)

Tuna’yı görmedim, fakat tanırım,
Bir ümit önünde koştuğum zaman,
Geçmişini anarak koştuğum zaman
Kendimi Budin’in beyi sanırım

Hulyamda Vistül’e dek uzanırım:
Atım eğilerek içer sudan.
Avucumda gibidir Eflak ve Buğdan,
Erdel, Basarabya, Azak ve Kırım.

Tarihi ne zaman açıp okusam,
Günlerce, bir ateş şakaklarımda,
Günlerce, içerim yanar, kor olur.

Bir istek tutuşur dudaklarımda
Sonra parça parça dağılır tasam

İçim Sakarya’da teselli bulur.” (Selekler, 2014: 59)

Sonuç

Tarihinde önemli edebiyatçı ve sanatkarların gerek öğrenci gerekse öğretmen olarak yolunun kesiştiği Konya Lisesi mezunu olan Hamit Macit Selekler’in, okul yıllarında öğretmenlerinin yönlendirmesiyle temelini oluşturduğu sanat dünyasının mahsulleri, 1930’ların başında çıkmaya başlayan Varlık dergisi aracılığıyla geniş bir kitleye ulaşma imkânı bulur. Ancak Hamit Macit Selekler için şiir, mesleğine olan sadakati sebebiyle bir süre sonra kısmen arka planda kalır. Buna rağmen Türk şiirinin meselelerine kayıtsız kalmayışi onun şiirin emekçilerinden biri olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda altmış beş yıllık ömrün kırk iki yılını adliyede geçirirken şiiri bırakmadığı, dergilerde aralıklarla çıkan şiirlerinden ve ilk kitabı *Sulh ve Diğer Şiirler*’den on iki yıl sonra çıkardığı *İyilik*’ten de anlaşılmaktadır.

Şiirlerini, Akdeniz’in ve Antalya’nın baharı süslerken adliye koridorlarındaki havayı unutan Hamit Macit, iki büyük savaşın ortasına doğmuş bir çocuk olmanın verdiği talihsizlikle *Sulh’un Şairi* olmaya ant içmiş bir karaktere sahiptir. Şiirinde; Mustafa Kemal Atatürk’e ve Türk tarihine olan ilgisinin yanı sıra hukukçu, baba ve şair olarak yaşanmışlıkları yer bulur. Yahya Kemal’in şiirine erişebilmek gayesini şiirin doruk noktası olarak kabul eden Hamit Macit Selekler, Cumhuriyet döneminin önde gelen dergilerinde kurduğu sanat dünyasıyla önemli edebiyatçıların ve araştırmacıların zaman zaman dikkatini çeken bir şair olmuştur.

Kaynakça

- Aykan, Ö. (2014). *Cumhuriyetin ilk yıllarında Antalya’da yayımlanan iki dergi: Çağlayan, Türk Akdeniz*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beyatlı, Y. K. (1974). *Kendi gök kubbemiz*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
- Çevikdoğan, M. (hızl.) (2015). *Ziya Osman Saba – Konuşanlar bir hüznle sesinde (Yazular, söyleşiler, mektuplar)*. İstanbul: Can Yayınları.
- Dizdaroğlu, H. (Ocak 1975). Hamit Macit Selekler. *Varlık*, 808; 8.
- Ediboğlu, B. S. (1968). *Bizim kuşak ve ötekiler*. İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Emiroğlu, Ö. (2000). *Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında hisar topluluğu ve edebi faaliyetleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Geçer, İ. (1974). Hamit Macit üzerine Ahmet Muhip’le bir konuşma. *Hisar*, 14(124); 14-16.
- Kırcı, M. (2008). Hamit Macit Selekler ve ‘İyilik’inde aşk, tarih sevgisi ve kahramanlık duygusu, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2);259-273.
- Kutlu, M. (hızl.) (1990). *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. C.VII. İstanbul: Dergâh Yayınları. ss. 496-497.
- Necatigil, B. (1993). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Necatigil, B. (1974). Hamit Macit Selekler. *Varlık*. 798;6.
- Saba, Z.O. (1936). Bir genç şair hakkında. *Varlık*, 4(80);124.
- Selekler, H.M.(1933). Resim. *Varlık*. 1(6);89.
- Selekler, H. M. (1934). Sulh III. *Varlık*, 1(18);287.
- Selekler, H. Macit (1946). Antalya. *Varlık*, 3(60);5.
- Selekler, H. M. (1934). Sulh. *Varlık*, 1(14);218.
- Selekler, H. M. (1933). Dağlılar. *Varlık*, 3; 40.
- Selekler, H. M. (1943). Çocuklar. *Varlık*, 14(245);90.
- Selekler, H. M. (1929). Çay. *Hayat*, 5(129);16.
- Selekler, H. M.(1938). Şiir ölüyor mu? (Ulusun edebî anketi münasebetiyle). *Varlık*. 5(110);594-595.
- Selekler, K. (hızl.) (2014). *Hamit Macit Selekler – Bütün Şiirleri*. İstanbul: Melisa Matbaacılık.
- Selekler, H. M. (1967). Sabah. *Hisar*, 47;9.
- Selekler, H. M. (1967). Mısralarım. *Çaba* 9; 6.

-
- Tuncor, F. R. (2007). "Hamit Macit Selekler". *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*. C. VII. Ankara: Ankara Kültür Merkezi Yayınları. ss.549-550.
- Turgut, P. (2010). "Konya 'Türk Sözü' Gazetesi (1917-1918)". Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- www.merhabahaber.com/cilt-13,-sayi-28,-06-kasim-2013-164065h.htm [Erişim Tarihi: 23. 01. 2018]
- Selekler, H. M.(1937). Boğazın karşı yakası. *Varlık*, 4(95);357.
- Çağlar, B. K. (1953). Hamit Macit Selekler. *20. Asır*, 2(51);22.